

Обраћање првог замјеника Доналда Хејса на састанку градоначелника и начелника општина у организацији Савјета Европе

Даме и господо,

Посљедњих мјесеци сам имао прилику да се сретнем са градоначелницима општина из цијеле земље, са челним људима и највећих и најмањих општина.

Спознао сам да вам је познато шта треба да се уради и како треба да се уради.

Према томе, данас је овдје пред нама права група људи уколико желимо изнаћи практичне, ефикасне начине како да БиХ функционише боље.

Ви посједујете знање јер ваше општине управо дјелују на ономе мјесту гдје је власт у директном додиру са грађанима.

Ако ико у овој земљи разумије недостатке јавне администрације онда сте то ви. Ако ико у овој земљи разумије притужбе грађана због неадекватних услуга, неефикасне бирократије, недовољно финансираних јавних потреба, онда сте то ви.

Друго што сам сазнао из мојих разговора је да сте нестрпљиви и фрустрирани.

Процес у који сте се упустили (процес унапређења функционисања БиХ) може искористити то нестрпљење као погонско гориво које ће одржавати замах свеукупних напора на осигурању бољих услуга грађанима ове земље.

Да почнем анализом проблема:

У неким општинама је дошло до помака, али велика већина грађана је незадовољна начином функционисања општина, и то с правом.

Будимо искрени, нико од нас није задовољан. Морамо увидјети у каквим условима морате радити. Ако немате потребна средства за посао онда га не можете ни обавити. Ако немате јасну и недвосмислену одговорност за израду и спровођење политике, не можете правилно израђивати и спроводити политику.

У ове проблеме спада:

- непредвидивост – грађани немају начина да сазнају колико може трајати добијање дозволе или лиценце или документа на основу којег стижу право на поједине услуге. Услуге које се могу добити у једној општини не могу се добити у другој.
- 2. спорост – општине често морају извршавати задатке индиректно, на примјер тако што морају прво добити одобрење или мишљење кантоналних или ентитетских власти прије дјеловања.

Услуге социјалног осигурања, здравства и образовања, смјештаја избјеглица и расељених особа су подручја у којима су различитим владама додијељени различити аспекти у пружању истих услуга, и то често без јасних финансијских или координационих аранжмана.

Комуникација међу разним нивоима власти мора се унаприједити. За ово могу бити потребне обавезне процедуре; превише често чујемо притужбе да се на питања или проблеме који се упуте на рјешавање вишим инстанцама власти добијају закашњели, неадекватни или пак никакви одговори.

Међу-ентитетска сарадња се такође моја ојачати тако да општине у истом подручју могу искориштавати синергије и економију

обима у пројектима инфраструктуре и комуникација.

- расходи – општине не троше рационално; и често се држе застарјелих административних поступака.

Оне коштају веома много. Расходи на средњем нивоу власти у Федерацији, дакле, расходи кантона и општина износе 75 процената буџета. Упоредне бројке у Њемачкој су 21 проценат, у Шпанији 9 процената.

Прије 1990. године, било је 5,6 запослених на једног државног службеника. Сада их има око 2,8. Другим ријечима, однос државног службеника и уписаног радника се удвостручио у посљедњих десет година.

Је ли се удвостручио квалитет услуга?

У 2000. години, 48 процената укупне потрошње кантона и 35 процената укупне општинске потрошње у Федерацији, те 45 процената укупне општинске потрошње у РС Ишло је на плате администрације.

Овај новац не осигурава висок стандард пружених услуга. Због очитих и озбиљних недостатака, општине немају повјерења грађана. Ово је у суштини веома штетно. Тешко је пружати услуге људима када немају повјерења у вас.

Према томе, важно је да данас кренемо двојаким путем:

- морамо изнаћи праве реформе које ће имати позитиван ефекат на живот људи
- 2. морамо схватити да ће грађани имати мало повјерења све док не виде доказе да је дошло до позитивне промјене

Шта нам је чинити?

Потребно је извршимо реорганизацију административних структура и подјеле надлежности међу разним нивоима власти, те елиминисати преклапање надлежности.

Власт кошта грађане БиХ 64% ГДП-а, што представља неприхватљиво велике трошкове за скандалозно малу добит.

Дакле, потребно је:

- ограничити ново упошљавање и успоставити политику исплате надокнада за вишкове радне снаге, укључујући и преквалификацију.
- 2. утврдити које услуге се могу пружати на основу уговорних односа са приватним сектором, у циљу подизања нивоа ефикасности и смањења трошкова
- 3. увести ИССО 9002 стандард пружања услуга; унапређење услуга које општине пружају грађанима није нека магловита жеља него јасан административни и политички циљ који се може остварити постепено и који се може квантитативно мјерити.

Општине морају осигурати улогу у законодавном процесу када се закон односи на ваше надлежности. Њима се мора омогућити преузимање одговорности за пружање услуга док Држава и Ентитети преузимају законодавну, изборну и правосудну улогу, те морају осигурати адекватно финансирање.

Један дио проблема можете поправити. Други дио проблема зависи о другима. Плаћање за обимну власт у БиХ слаби општине тако што се средства која су иначе потребна за пружање услуга као што су здравство, образовање и социјална заштита преусмјеравају у друге сврхе а преклапање надлежности између различитих нивоа власти чини пружање услуга конфузним и некомплетним.

Ово је питање које се мора рјешавати на нивоу БиХ као цјелине. Али до тога неће доћи ако ви то не покренете. Ви имате моћ да формулишете рјешења и лобирате за њихову примјену.

Ваш циљ је осигурати боље услуге на општинском нивоу за грађане БиХ. То је, благо речено, тежња која је вриједна

похвале. Ми ћемо вам пружити подршку у вашим напорима да то постане стварност.

Хвала.